

HAK SAHİBİNİN İZİNİ OLMAKSIZIN ESERİN UMUMA İLETİLMESİ SUÇU

The Crime of Public Recitation Without Holder Of Right's Permission

Uğur GÜNER¹

ÖZ

Bu çalışmada 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71/1-1. maddesinde düzenlenen hak sahibinin izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu ele alınmıştır. Çalışmamızda, suçun düzenlendiği Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71/1. maddesinin bugüne kadar geçirdiği değişiklikler, suçla korunan hukuki değer ve suçun temel unsurları detaylı şekilde incelenmiştir. Bunun yanı sıra, hak sahibinin izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu ile ilgili problemleri bazı hususlara da çalışmamızda değinilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Eser, Eser Sahibi, Hak Sahibi, Yazılı İzin, Umum, Umuma İletim, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

ABSTRACT

This article is elaborating on the crime of public recitation without holder of right's permission which is legislated in Law No. 5846 on Intellectual and Artistic Works article 71/1-1. Amendments to the article 71/1, retained rights with the crime and elements of crime are examined in our study. The

---

¹ Avukat, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

problematic sides of the crime of public recitation without holder of right's permission are also mentioned in this article.

Keywords: Work, Author, Holder of Right, Written Permission, Public, Public Recitation, Law on Intellectual and Artistic Works

GİRİŞ

Fikir ve sanat eserleri, insanları, diğer canlılardan ayıran ve insan kimliğini en belirgin şekilde temsil eden ürünlerdir.² 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda³ yapılan tanıma göre fikir ve sanat eseri, eser sahibinin hususiyetini taşıyan, ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar ve sinema eserleri türlerinden biri içine giren ve fikri çabayı içeren her nevi fikir ve sanat ürünüdür.⁴

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda düzenlenen haklar ile eser sahibinin eserinden yararlanma hakkının korunması ve üçüncü kişilerin bu hakları eser sahibinin izni olmaksızın kullanamamaları amaçlanmıştır. Bunun sonucu olarak, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda, üçüncü kişiler tarafından, münhasıran eser sahibine tanınan mali ve manevi hakların ihlal edilmesine karşı; tecavüzün önlenmesi, ortadan kaldırılması, tecavüzden doğan maddi ve manevi zararların tazmini, eser üzerindeki hakkın kullanılması nedeniyle bedel tazminatı, bu haklara tecavüz edenlerin cezalandırılması gibi hukuki ve cezai yaptırımlar düzenlenmiştir.⁵ Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu⁶ da bu bağlamda düzenlenmiş bir suç tipidir.

Çalışmamızda öncelikle Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun cezai yaptırımlar öngören hükümlerinin geçirmiş olduğu değişikliklere, yürürlükte olan Kanun metnine yer verilip suçla korunan hukuki değer, suçun temel unsurları ve özel görünüş biçimleri ile kusurluluk ve yaptırım başlıkları incelenecektir.

---

² Zeki Hafizoğulları, “**Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi**”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 48, S: 1-4, Ankara, 2000, s.1

³ Kanun Numarası: 5846, Kabul Tarihi: 05.12.1951

⁴ Fikir ve sanat eserinin tanımı ve unsurları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ünal Tekinalp, **Fikri Mülkiyet Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012

⁵ H. Selcen Turan, **Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 119

⁶ Suç, Kanun'da “bir eseri her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletmek, yayımlamak” olarak ifade edilmektedir.

I. KANUNİ TANIM VE KORUNAN HUKUKİ DEĞER

A. SUÇA İLİŞKİN KANUN METNİ

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, fikri hakların korunması bakımından uluslararası düzenlemelere ulaşma gerekliliği, fikri hak ihlallerinin ilerleyen teknolojiyle çeşitlilik kazanması ve bunun neticesinde haklara tecavüzlerin kolaylaşması ve artması gibi nedenlerle süreç içerisinde bazı değişikliklere uğramıştır. Bu değişikliklerden Kanun'un cezai yaptırımları düzenleyen maddeleri de etkilenmiştir.⁷

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun ilk halinde; fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklara karşı suçlar, “manevi haklara tecavüz” ve “mali haklara tecavüz suçları” olarak ayrılmış ve mali haklardan haksız faydalanma niteliğinde olan diğer tecavüzlere “diğer suçlar” başlığı altında yer verilmişti. Ayrıca, Kanun'un 82. maddesi ile 80. ve 81. maddeleriyle düzenlenen ve bugün sinema eseri sahipleri ve icracı sanatçı olarak kabul edilenlere tanınan sınırlı bazı hakların 73. maddede öngörülen hükümlerle korunacağı düzenlenmişti.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda 1983 yılında 2936 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmıştı. Bu değişiklikte birlikte Kanun'da pek çok yenilik getirilmiş olmasına karşın, çalışmamızın konusun ilgilendiren kısım bakımından, Kanun'un manevi haklara tecavüz başlıklı 71. maddesinin 1. fıkrasındaki “umuma arz ve yayımlama” fiilleri için “eser sahibinin veya halefinin yazılı izni olmadan” ifadesi eklenmiş, ayrıca bu fiil için alenileşmemiş olma şartı kaldırılmış ve “para veya hapis cezası” ifadesi yerine “para, hapis cezası” ifadesi getirilmişti.⁸

Kanun'da 1995 yılında 4110 sayılı Kanun ile bir değişiklik daha yapılmıştı. Bu değişiklik ile birlikte incelenen suç tipi bakımından öngörülen yaptırımda artırılma gidilmişti.

Kanun'da 2001 yılında 4630 sayılı Kanun ile de bir değişikliğe gidilmiş olup anılan değişiklikte incelenmekte olan suç bakımından bir yenilik bulunmamaktaydı.

Kanun'da 2004 yılında 5101 sayılı Kanun ile getirilen yeni düzenlemelerde incelenen suç bakımından bir değişikliğe gidilmemiş ise de, bu değişikliklerle korsan olarak ifade edilen kopyalanmış örneklerin yayılmasını önlemek açısından önemli düzenlemeler getirildiğini belirtmek gerekir.

⁷ Kanun'da yapılan değişiklikler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Turan, **a.g.e.**, s. 119-128

⁸ Turan, **a.g.e.**, s.121

Bu değişikliklerin ardından 2008 yılında 5728 sayılı Kanun ile cezai yaptırım öngören hükümlerde de değişikliğe gidilmiştir. Bu düzenleme ile manevi, mali ve bağlantılı haklara ilişkin suçlar birleştirilerek 71. maddede düzenlenmiştir. Bu yöndeki değişikliğin isabetli olduğu kanaatindeyiz. Gerçekten de eser üzerinde sahip olunan manevi hakkın ihlali halinde mali hakkın da ihlal olduğu ya da mali hakkın ihlal edilmesiyle manevi hakkın da ihlal olduğu durumlar o kadar çoktur ki bu iki hakkın birbirinden ayrı tutulması düşünülmemelidir. Bu değişikliğin, fikri hakların manevi – mali hak şeklinde ayrıma tutulmasını yapay bir bölünme olarak kabul eden görüşe⁹ uygun ve isabetli olduğunu ifade etmek gerekmektedir.

Kanun'da yapılan değişikliklere ilişkin açıklamaların ardından hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunu da içeren Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71. maddesi şu haliyle yürürlüktedir:

“Bu Kanunda koruma altına alınan fikir ve sanat eserleriyle ilgili manevi, mali veya bağlantılı hakları ihlal ederek:

1. Bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapımı hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın işleyen, temsil eden, çoğaltan, değiştiren, dağıtan, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma ileten, yayımlayan ya da hukuka aykırı olarak işlenen veya çoğaltılan eserleri satışa arz eden, satan, kiralamak veya ödünç vermek suretiyle ya da sair şekilde yayan, ticari amaçla satın alan, ithal veya ihraç eden, kişisel kullanım amacı dışında elinde bulunduran ya da depolayan kişi hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

2. Başkasına ait esere, kendi eseri olarak ad koyan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır. Bu fiilin dağıtmak veya yayımlamak suretiyle işlenmesi halinde, hapis cezasının üst sınırı beş yıl olup, adli para cezasına hükmolunamaz.

3. Bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır.

4. Hak sahibi kişilerin izni olmaksızın, alenileşmemiş bir eserin muhtevası hakkında kamuya açıklamada bulunan kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

---

⁹ Ahmet Caner Yenidünya, “5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:X, S:3-4, 2006, s. 238

5. Bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

6. Bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapımı, tanınmış bir başkasının adını kullanarak çoğaltan, dağıtan, yayan veya yayımlayan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır.

Bu Kanun'un ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında bahsi geçen fiilleri yetkisiz olarak işleyenler ile bu Kanunda tanınmış hakları ihlal etmeye devam eden bilgi içerik sağlayıcılar hakkında, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Hukuka aykırı olarak üretilmiş, işlenmiş, çoğaltılmış, dağıtılmış veya yayımlanmış bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapımı satışa arz eden, satan veya satın alan kişi, kovuşturma evresinden önce bunları kimden temin ettiğini bildirerek yakalanmalarını sağladığı takdirde, hakkında verilecek cezadan indirim yapılabileceği gibi ceza vermekten de vazgeçilebilir.”

Buna göre, çalışmamızda incelenen suç tipi Kanun'da, “bir eseri, hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma ileten, yayımlayan (...) kişi hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.” şeklinde düzenlenmiştir.

B. SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Suç, sorumlu bir kimse tarafından olumlu ya da olumsuz bir hareketle meydana getirilen, ceza tehdidini taşıyan bir kanunda yazılmış tarife uygun ve hukuka aykırı olan bir fiildir.¹⁰ Her suçla mutlaka bir hukuki değer korunması amaçlanır. Bu değer bazen bir topluluğa bazen bir bireye bazen de devlete ait bir değer olabilir.¹¹ Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71. maddesi ile korunan hakların manevi ve mali haklar olduğu çalışmanın giriş bölümünde ifade edilmişti. Suçla korunan hukuki değeri ortaya koyabilmek için öncelikle manevi ve mali hakların kapsamını belirlemek gerekmektedir.

¹⁰ Sulhi Dönmezer / Sahir Erman, **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku**, C: I, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994, no. 449

¹¹ Sulhi Dönmezer, **Ceza Hukuku Hususi Kısım, Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhine Cürümler**, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1963, s. 2

Manevi haklar, eser sahibine, eseri dolayısıyla doğrudan kişiliğine bağlı olarak tanınan haklar olarak tanımlanmaktadır.¹² Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda düzenlenen manevi haklar eseri umuma arz yetkisi, adın belirtilmesi yetkisi, eserde değişiklik yapılmasını menetmek yetkisi, eser sahibinin zilyet ve malike karşı hakları olarak sıralanmıştır. Mali haklar ise eserden ekonomik olarak yararlanma ve bunun şeklini belirleme imkânını münhasıran sahibine veren ve ona eserden üçüncü kişilerin bu tarzda faydalanmalarına engel olma yetkilerini tanıyan mutlak haklardır.¹³ Kanun'da düzenlenen mali haklar işleme hakkı, çoğaltma hakkı, yayma hakkı, kiralama ve kamuya ödünç verme hakkı, temsil hakkı, işaret ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla iletim hakkı, radyo – televizyon gibi araçlarla yayınlanan veya iletilen fikir ve sanat eserlerine ilişkin ödemelere dair hak olarak sıralanmıştır.

Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suç¹⁴ ile hem FSEK'nin 25. maddesinde düzenlenen işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla iletim hakkının¹⁵ hem de aynı Kanun'un 14. maddesinde düzenlenen eseri umuma arz hakkının¹⁶ korunduğunu ifade etmek

---

¹² Ünal Tekinalp, **Fikri Mülkiyet Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s.160

¹³ Tekinalp, **a.g.e.**, s.180

¹⁴ Eser sahibinin rızası olmaksızın eserin umuma iletilmesi suç doktrinde hak sahibinin eseri kamuya sunma hakkına tecavüz suçu olarak da adlandırılmaktadır. Bkz. R. Yılmaz Yazıcıoğlu, **Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009

¹⁵ Anılan hüküm şu şekildedir: “Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması ve yayınlanan eserlerin bu kuruluşların yayınlarından alınarak başka yayın kuruluşları tarafından yeniden yayınlanması suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibi, eserin aslı ya da çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına da sahiptir.

Bu madde ile düzenlenen umuma iletim yoluyla eserlerin dağıtım ve sunumu eser sahibinin yayma hakkını ihlal etmez.

¹⁶ Anılan hüküm şu şekildedir: “Bir eserin umuma arz edilip edilmemesini, yayımlanma zamanını ve tarzını münhasıran eser sahibi tayin eder.

Bütünü veya esaslı bir kısmı âlenileşmemiş olan yahut ana hatları herhangi bir suretle henüz umuma tanıtılmayan bir eserin muhtevası hakkında ancak o eserin sahibi malûmat verebilir. Eserin umuma arz edilmesi veya yayımlanma tarzı, sahibinin şeref ve itibarını zedeleyecek mahiyette ise eser sahibi, başkasına yazılı izin vermiş olsa bile eserin gerek aslının gerek

mümkündür. Buna göre, bu suç açısından korunan hukuki değer iki yönlü olarak değerlendirilmelidir. Öncelikle suç, hak sahibinin eseri kamuya sunma hakkına tecavüz olarak ele alındığında, FSEK’de düzenlenen ve eser sahibinin manevi haklarından olan eseri umuma arz yetkisinin ihlal edileceğini ve bu suç ile bu hakkın korunduğu sonucuna ulaşmak gerekmektedir. Bu görüşe göre, bir eseri hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın her türlü işaret ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletmek veya yayımlamak suçunda hukuki yarar, eser sahibinin manevi haklarına tecavüz suçlarıyla korunmak istenen hukuki yarar ile aynıdır.¹⁷ Bunun yanında, bu suçun işlenmesi halinde eser sahibinin mali haklarından olan işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla iletim hakkının ihlali de söz konusu olacaktır. O halde, bu suçla birlikte aynı zamanda eser sahibinin malvarlığı hakkının korunduğu da söylenebilecektir.¹⁸ Gerçekten de, FSEK’nin 20. maddesinin birinci fıkrasındaki mali hakların tanımına bakıldığında bu durum görülmektedir. FSEK’nin 20/1. maddesi şu şekildedir:

“Henüz alenileşmemiş bir eserden her ne şekil ve tarzda olursa olsun faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Alenileşmiş bir eserden eser sahibine münhasıran tanınan faydalanma hakkı, bu Kanunla malî hak olarak gösterilenlerden ibarettir. Malî haklar birbirine bağlı değildir. Bunlardan birinin tasarrufu ve kullanılması diğerine tesir etmez.”

Bu hükme göre alenileşmiş eserler bakımından da eser sahibinin yararlanma hakkı bulunmaktadır. O halde esasında suçun temel unsurlarından olan aleniyete çıkarmak fiili gerçekleştirildiğinde eser kamuya sunulmuş olacağından, bir yandan eseri yaratanın, eseri yaratmış olması nedeniyle manevi yönden tatmini, diğer yandan da eserin kamuya sunulması nedeniyle ortaya çıkacak olan ekonomik kazanımdan yararlanma hakkı bulunmaktadır.¹⁹ Diğer bir deyişle umuma arz yetkisi, eser sahibi yönünden manevi bir yetki olduğu gibi aynı zamanda eserden ekonomik olarak yararlanabilmenin ön şartını oluşturmaktadır.²⁰

---

işlenmiş şeklinin umuma tanıtılması veya yayımlanmasını menedebilir. Menetme yetkisinden sözleşme ile vazgeçmek hükümsüzdür. Diğer tarafın tazminat hakkı saklıdır.”

¹⁷ Yazıcıoğlu, a.g.e, s. 200

¹⁸ Sinan Bayındır, “Eser Sahibinin İzni Olmaksızın Eseri Umuma İletim Suçu”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 113, Ankara, 2014, s. 315

¹⁹ Yazıcıoğlu, a.g.e, s. 200

²⁰ Teknail Özderiyol, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Suçlar*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006, s. 96

Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki; umuma arz yetkisi, eserin sadece eser sahibinin iradesi ile ilk defa aleniyete sunulmasını ifade ettiğinden daha önceden aleniyete sunulmuş bir eser bakımından bu hakkın hak sahibinin izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suç bakımından söz konusu olmayacağını ileri sürmek mümkündür.²¹ Ancak bu görüşün aksine Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 28.02.2008 tarih ve 2007/576 E., 2008/2292 K. sayılı ilamında şu şekilde karar verilmiştir: “*Eser sahibinin mali, ve manevi hakları birbirine bağlı olup, mali haklarda daima manevi bir yön mevcuttur. Her iki grup hak birbirini tamamlar. Eserin kamuya sunulması bir defalık bir eylem ise de bu yolla eser alenileşmekte ve fikri hukukun konusu haline gelmektedir. Fikri mülkiyet hukukunda yer alan tükenme ilkesi, manevi haklar yönünden uygulanamayacağından eser daha önce alenileşmiş olsa bile eser sahibinin FSEK m. 14’te yer alan eserin kamuya sunulma hakkı son bulmaz. Bu nedenle eserin daha önce alenileşmiş olması halinde dahi sonradan üçüncü bir kişi tarafından izinsiz tekrar kamuya sunumu eser sahibinin kamuya sunma yetkisinin ihlali olur. Eser sahibi eylem sahibinden FSEK m. 14/1 gereğince manevi tazminat talebinde bulunabilir.*”²²

II. SUÇUN TEMEL UNSURLARI

A. SUÇUN MADDİ UNSURLARI

1. SUÇUN KONUSU

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71. maddesinde düzenlenen tüm fiillerin konusunu, FSEK bağlamında eser niteliğine sahip olan yapıtlar ya da bağlantılı hakka konu olan ürünler oluşturmaktadır. Bu nedenle, eser sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunun konusunu FSEK’de düzenlenen “eser” kavramına dahil olan tüm yapıtlar girmektedir.

FSEK'nin 1/B maddesinde eser kavramının tanımı yapılmıştır. Buna göre, fikir ve sanat eseri, eser sahibinin hususiyetini taşıyan, ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar ve sinema eserleri türlerinden biri içine giren ve fikri çabayı içeren her nevi fikir ve sanat ürünüdür. O halde bir fikir ve sanat eserinin, FSEK anlamında eser olarak kabul edilebilmesi için; sahibinin hususiyetini taşıması, sahibinin hususiyetini yansıtacak düzeyde şekillenmiş olması, FSEK’de öngörülen eser türlerinden birinin içine girmesi ve bir fikri çabanın ürünü olması gerekmektedir.²³

²¹ Bayındır, **a.g.m.**, s. 310-311

²² **A.e.**, s. 312-313

²³ Tekinalp, **a.g.e.**, s. 103

Bu niteliklere sahip olmayan bir ürünün FSEK bağlamında eser olarak kabul edilmesi mümkün olmayacağından bu ürünlere yönelik bir fiil sonucunda da FSEK kapsamında korunan bir hakkın ihlalinden bahsedilemeyecektir. Yukarıda belirtilen bu dört şartın bulunup bulunmadığı mahkeme tarafından re'sen araştırılmaktadır.²⁴ Nitekim Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin bir kararında²⁵ bu durum şu şekilde ifade edilmiştir:

“(...) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'nın 1. maddesinde 'bu yasaya göre koruma altına alınan eseri' sahibinin hususiyetini taşıyan (...) ilim ve edebiyat, musiki ve güzel sanatlar veya sinema eserleri sayılan her nevi fikri ve sanat mahsulleri biçiminde tanımlanmıştır. Davaya konu, sanık tarafından fotokopi yoluyla izinsiz olarak çoğaltılıp satılan Yeni Puanlı Koşu Bülteninin yukarıda yapılan tarif kapsamında bulunmadığı gözetilerek (...) anılan Yasa kapsamına girmediği (...) dikkate alınmadan yazılı şekilde hüküm tesisi(...)” şeklinde ifade edilmiştir.

2. HAREKET

Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunun hareket unsurunu “her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletmek ya da yayımlamak” oluşturmaktadır. O halde bu suç umuma ileme eylemi ile işlenebileceği gibi yayımlamak yoluyla da işlenebilir. Bir eserin umuma iletilmesi, eserin sahibi tarafından veya onun onayı ile üçüncü kişilerce kontrol altında tutulamayacak şekilde, üçüncü kişilerin veya toplumun bilgisine sunulması olarak ifade edilmektedir.²⁶

Fikir ve sanat eserleri hukukunda umuma iletim, bir eserin radyo, televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz araçlarla yayın yapan bir kuruluş tarafından umuma iletilmesini ifade eder.²⁷ İncelenmekte olan suç tipi bakımından umuma iletim ise her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla yapılabilmektedir. O halde her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçtan anlaşılması gerekenin ne olacağını tespit etmek gerekmektedir. Bu araçları; radyo, televizyon, bilgisayar, telsiz, telefon, bilişim teknolojilerinin sunduğu multimedya içerikli cihazlar ile pandomim, bale, tiyatro, raks, dans, kukla oyunu gibi görsel ya da işitsel veya şarkı,

²⁴ Senai Olgaç, **Fikir Hakları ve Yayın Sözleşmeleri**, Olgaç Matbaası, Ankara, 1979, s. 103

²⁵ Mustafa Albayrak, **Fikir ve Sanat Eserleri ile Sınai Mülkiyet Hakları Aleyhine İşlenen Suçlar**, Adil Yayınevi, Ankara, 2004, s. 119-120

²⁶ Özderiyol, **a.g.e.**, s. 96

²⁷ Tekinalp, **a.g.e.**, s. 193

konuşma, hitap, anlatım gibi ses ve benzeri yollarla kamuya eseri iletme olanağı sağlayan araçlar olarak ifade etmek mümkün olduğu gibi burada sayılan örneklerin dışında kalan ve suçun hareket unsuru bakımından elverişli olan her türlü araç ile suç işlenebilecektir.²⁸

Daha önce de belirtildiği gibi suçun işlenmesinde kullanılacak araçlar bakımından umuma iletim hakkını düzenleyen FSEK'nin 25. maddesinde de benzer bir biçimde “bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dâhil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması...” ifadesi kullanılmıştır.

Bu noktada internetin bu suçun kullanılmasında bir araç olup olmayacağını değerlendirmek gerekmektedir. Doktrinde, internetin işaret, ses veya görüntü nakline yarayan bir araç olup olmadığı hususu tartışmalıdır. *Tekinalp*, FSEK'nin 25/2 hükmünde belirtilen “gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletim” kavramının eserin internete yüklenilmesi olduğunu ifade etmektedir. *Tekinalp*'e göre buna izin verme hakkının ve yasaklama yetkisinin eser sahibine verildiği vurgulanarak internetin bir yayın aracı olduğu hükme bağlanmıştır.²⁹ *Ateş* ise, internette yayımın, yayma hakkı kapsamında olduğunu, FSEK'nin 25/2 hükmünün yersiz olduğunu ileri sürmüştür; ancak, eserin internet üzerinden kamuya arz edilmesini umuma iletim olarak nitelendirilmiştir. *Turan* da eserin internete yüklenilmesinin umuma iletim hakkı kapsamında olduğunu ve bu işlemin hak sahiplerinden izinsiz gerçekleştirilmesinin hukuka aykırı umuma iletim suçunu oluşturacağını ifade etmiştir.³⁰ Kanaatimizce de internet ortamında yapılan paylaşımlar, suçun düzenlenmesiyle korunmak istenen hukuki değeri ihlal eder niteliktedir ve suçun unsurlarını da oluşturmaktadır. Bu nedenle, internet ortamında yapılan paylaşımların da diğer koşulların oluşması halinde hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunu oluşturacağını kabulü gerekmektedir. Gerçekten de bir müzik eserinin ya da bir filmin hak sahibinin izni olmaksızın internet ortamında yayımlanması aynı zamanda eserin umuma arzı³¹ niteliğinde olduğundan, bu fiilin işlenmesi halinde suç oluşacaktır.

²⁸ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 204

²⁹ *Tekinalp*, **a.g.e.**, s. 194

³⁰ *Turan*, **a.g.e.**, s. 162

³¹ Abuzer Kendigelen / Savaş Bozbel, “**Telif Hakları Açısından İnternette Veri Paylaşımı (Peer-to-Peer File Sharing)**”, İnternet ve Hukuk, Derleyen: Yeşim Atamer, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s. 506

Umuma iletim kavramı açıklanırken, umum ifadesinin kapsamını da belirlemek gerekir. Umum, Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük'te bütün, tüm, kamu olarak tanımlanmaktadır.³² Umum kavramı, FSEK'de tanımlanmamış olmakla birlikte doktrinde, aralarında kişisel bir bağlantı bulunmayan, sınırsız ve belli olmayan sayıdaki kişiler olarak ifade edilmektedir.³³ Örneğin, eserin aile ve iş ilişkileri dolayısıyla birbirine bağlı olanlara sunumu umuma iletim değildir. Umuma iletim için belirlenebilir kişiler dışında, çok sayıda ve belirli olmayan kişiye iletim yapılmalıdır. Bir yayının Fransa'daki bir vericiden uydu vasıtasıyla Türkiye'deki alıcıya gönderilmesi umuma iletim olarak değerlendirilmezken, Türkiye'deki radyo - televizyon kuruluşunun halka yaptığı yayın umuma iletim olarak değerlendirilmektedir. Bir eserin e-posta aracılığıyla gönderildiği kişilerin şahsi çevreye dâhil olan, belirlenebilir kimseler olması da umuma iletim olarak kabul edilmemektedir.

Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 17.02.2011 tarih, 2011/634E. ve 2011/1736K. sayılı ilamında,³⁴ “*Otelde hak sahibinin izni olmaksızın CD'den müzik eseri yayınlama' fiili umuma iletim suçunu oluşturur. 80/B-1 uyarınca hak sahibi olan fonogram yapımcılarından izin alınmamıştır.*” şeklinde karar verilmiş, ancak aynı kararda yer alan karşı oy gerekçesinde ise; “*İşyerinde doğrudan müzik yayını yapılması ile ilgili olarak; herhangi bir maddi kazanç sağlanmasının amaçlanmadığı, otel lobisinin umuma açık mahal sayılacağı, kendisinin ve çalışanların ihtiyacı için yayın yapıldığı nedenleriyle suç oluşmaz.*” ifadeleriyle umuma iletim açısından belirlemiş olduğu kıstaslar bakımından önemli tespitlere yer verilmiştir. Buna göre, herhangi bir maddi kazanç amacının bulunup bulunmamasının ve kendi ihtiyaçları için olup olmadığı hususlarının tespit edilmesi bu bakımdan önem taşımaktadır.

Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 25.11.2013 tarih, 2013/2194E. ve 2013/25134K. sayılı ilamında ise umuma açık olan işletmelerde bir müzik eserinin radyodan yayınlanması halinde suçun oluşmayacağı şu şekilde ifade edilmektedir:³⁵

“Umuma açık işletmelerde (lokanta, market, otel lobisi vb.) müzik eserinin radyodan yayınlanması halinde, fonogram yapımcısı, icracı sanatçı

³² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.56c1d48769ab4.84914370

³³ Şafak N. Erel, **Türk Fikir ve Sanat Hukuku**, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 105

³⁴ www.kazanci.com, Son Erişim Tarihi: 29.05.2015

³⁵ www.kazanci.com, Son Erişim Tarihi: 29.05.2015

ve eser sahibinin bu yayını engelleme açısından hakları bulunmadığından, müzik eserinin radyodan yapılan yayını umuma ileten işletmeci, sadece radyo veya televizyon yayıncısının haklarını ihlal edebilir.³⁶ Müzik yayınının umumi mahalde yapıldığının belirtilmiş olmasına rağmen hangi teknik araçla yapıldığı hususu açıklanmadığından, sanığın otelindeki tüm odalarda televizyon bulunduğunu, restaurantta canlı müzik yayını yapıldığı, tespit edilen müzik yayınının müşterilerin getirdiği el radyoları ile yapılan müzik yayını olabileceğini belirttiği ve savunmasının aksini gösterir delil bulunmadığından beraatine karar verilmesi gerekirken(...)"

Ancak, Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 27.09.2010 tarih, 2008/2045E. ve 2010/14807K. sayılı ilamında ise radyodan yapılan yayının aksine, CD'den yayın yapılması halinde isabetli olarak suçun oluşacağı kabul edilmektedir:³⁷

"Müzik yayınından sorumlu olduğu mağazada hak sahibinin izni olmaksızın CD'den müzik eserini yayınlamak umuma iletim olarak kabul edilmiştir."

Yine Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 24.01.2008 tarih, 2007/15364E. ve 2008/314K. sayılı ilamında da:

"Suça konu Aşk Şiirleri Antolojisi isimli kitapta Murathan Mungan'dan yazılı izin alınmaksızın "Yalnız Bir Opera" isimli şiirin yer almasının şahsi davacının 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'ndaki mali ve manevi haklarını ihlal edici nitelikte olduğu 17.04.2003 tarihli bilirkişi raporu ve dosya kapsamından anlaşılmalı olmakla, sanığa yükletilen suçun unsurları itibarı ile oluştuğu gözetilmeden eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm tesisi(...)" şeklinde karar verilerek hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunun oluştuğu bir durum ortaya konulmuştur.³⁸

Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin diğer bir kararı olan 24.04.2009 tarih, 2006/1460E. ve 2009/5034K. sayılı ilamda ise:³⁹ *"Digitürk'ün hizmet türünün Uydu Platform İşletmeciliği olduğu, yapısı itibarıyla yaptığı aktarmanın FSEK'in 25. maddesinde belirtilen anlamda bir iletim olmadığı, yurtdışında yayın yapan VH 1 TV'nin yayınlarını aktaran bir kuruluş olduğu hususunun gözetilmemesi bozmayı gerektirir."* şeklinde bir hükme varılmıştır. İfade

³⁶ Konu ile ilgili ayrıca bkz. Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM) Tarifesi, (<http://www.mesam.org.tr/Tarifeler>), Son Erişim Tarihi: 29.05.2015

³⁷ www.kazanci.com, Son Erişim Tarihi: 29.05.2015

³⁸ www.kazanci.com, Son Erişim Tarihi: 29.05.2015

³⁹ www.kazanci.com, Son Erişim Tarihi: 29.05.2015

etmek gerekir ki, bu gibi işletmeler, nitelikleri itibariyle medya hizmet sağlayıcı olduklarından, 6112 sayılı Kanun'a tabidirler ve 6112 sayılı Kanun'un dördüncü maddesi uyarınca yeniden iletim serbestliğinden yararlanmaktadırlar. Bu noktada yeniden iletim kavramına da değinmek gerekmektedir. 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun 3/1-ii maddesi uyarınca yeniden iletim; bir medya hizmet sağlayıcı tarafından sunulan yayın hizmetinin bütününe veya büyük bir bölümünün kullanılan teknik araç ne olursa olsun alınması ve eş zamanlı olarak değişiklik yapılmadan iletilmesidir. Belirtildiği üzere, 6112 sayılı Kanun'un dördüncü maddesi uyarınca, yayın hizmetlerinin alımı ve yeniden iletimi serbesttir. Bunun yanı sıra, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı'nda umuma iletim hakkını düzenleyen FSEK'nin 25. maddesinin şu şekilde yeniden düzenlenmesi öngörülmektedir:

“Bir eserin, radyo - televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması ve yayınlanan eserlerin başka kuruluşlar tarafından yeniden iletilmesi suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibi, yeniden iletim hakkını devretmesi veya bu hakkı kullanma yetkisi vermesi halinde dahi yeniden iletimden doğan uygun bedel talep etme hakkına sahiptir. Eser sahibi yeniden iletimden doğan uygun bedel talep etme hakkından feragat edemez.

Bir eserin, telli veya telsiz araçlarla gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda, kamunun erişimine sunulması suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir.”

Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunun işleniş hareketlerinden bir diğeri de yayımlamaktır. Yayımlama kavramı, umuma iletime kıyasla daha dar bir anlam taşımaktadır. Bir mali hak olan yayma hakkı ile kamuya sunma olgusu niteliği taşıyan yayımlamanın karıştırılmaması gerekir.⁴⁰ Yayımlamak, umuma iletimin sadece bir yolu, yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır ve FSEK'nin 7/2. maddesinde düzenlenmiş olup, *“bir eserin aslından çoğaltma ile elde edilen nüshaları hak sahibinin rızasıyla satışa çıkarılma veya dağıtılma yahut diğer bir şekilde ticaret mevkiine konulma suretiyle umuma arz edilmesine”* denir. O halde

---

⁴⁰ Tekinalp, a.g.e, s. 186

yayımlama fiilinin icra edilebilmesi için öncelikle çoğaltılmış olan bir eserin bulunması gerekmektedir. Bu nedenle fikir ve güzel sanat eserlerinin kamuya sunulması umuma arz olarak değerlendirilirken, bir kitabın basım teknikleri ile çoğaltılmış olan örneklerinin satımı, dağıtımı veya piyasaya sunumu yayımlama olarak kabul edilmektedir.⁴¹

Suçun hareket unsuru bakımından tartışılması gereken önemli bir husus da Kanun'da hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın umuma iletmek veya yayımlamak olarak düzenlenen suç bakımından hak sahibi kişilerin yazılı izninin suçun maddi unsurları bölümünde mi yoksa suçun hukuka aykırılık unsuru bölümünde mi değerlendirilmesi gerektiğidir. Doktrinde hak sahibinin yazılı izni, bir hukuka uygunluk nedeni olarak kabul edilmektedir.⁴² Ancak kanaatimizce, burada söz konusu yazılı izin, bir hukuka uygunluk nedeni değil, suç tipinin oluşmasını engelleyen bir nedendir ve bu gerekçe ile de suçun maddi unsurlarında ele alınmalıdır.⁴³ Nitekim hareket unsurunu açıklamak için nedensel - doğal hareket, amaçsal hareket, sosyal hareket gibi teoriler ileri sürülmüşse de, günümüzde hareket unsurunun, yasal normu ihlal eden ve bu nedenle ceza hukukuna özgü olan davranış türü olarak ifade edilmektedir.⁴⁴ O halde suçun hareket unsurunu, tipe uygun eylem olan hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi veya yayımlanması olarak ifade etmek ve yazılı izin şartını da bu unsurda değerlendirmek gerekmektedir.

Yazılı izin bakımından önem arz eden diğer bir husus da, FSEK'nin 71. maddesinde hak sahibinin rızasının yazılı olması koşuluna bağlanmış olmasıdır. İzin yazılı olması koşulunun isabetli olup olmadığı konusunda doktrinde görüş birliği bulunmamaktadır. *Yazıcıoğlu*'na göre, yazılı izin esaslı bir şekil şartıdır. Yazara göre, iznin yazılı olması olmazsa olmaz şartlardandır ve iznin yazılı olması şartı olmazsa “şüpheden sanık yararlanır”⁴⁵ kuralı gereğince ispat hukuku bakımından sorunlar ortaya çıkacak ve suç cezalandırılabilir olmaktan çıkacaktır.⁴⁶ *Özderyol*'a göre ise herhangi bir şekilde elde edilmiş bulunan iznin suçun oluşumuna etki etmesi gerekir ve Türk Ceza Kanunu'nun 26. maddesinde yer alan ilgilinin rızası hükmü

⁴¹ Ateş, **a.g.e.**, s.97

⁴² Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 210; Özderyol, **a.g.e.**, s. 101; Turan, **a.g.e.**, s. 199

⁴³ Karş. Turan, **a.g.e.**, s. 200

⁴⁴ Bkz. Kayıhan İçel, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul, 2016, s. 265

⁴⁵ “in dubio pro reo”

⁴⁶ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 211

uyarınca yazılı izin aranması gerekmemektedir.⁴⁷ Kanaatimizce de *Yazıcıoğlu* tarafından belirtilen gerekçelerle, iznin yazılı olması koşulu isabetli olsa da, rızanın mutlaka yazılı izne tabi tutulması ceza muhakemesi hukukunda delil serbestisi ilkesi gereğince vicdani kanaatin oluşturulmasının belli nitelikteki delillere bağlı tutulamaması gerekçeleriyle eleştirilmektedir.⁴⁸ Ancak ifade etmek gerekir ki, bu eleştiriler yerinde değildir. Yukarıda da belirtildiği gibi bu suç bakımından yazılı izin şartının bir hukuka uygunluk nedeni değil, tipe uygun eylemin bir unsuru olarak karşımıza çıktığı bu bağlamda yeniden ifade edilmelidir.

Bunların yanı sıra hareket unsurunda Kanun'un 71. maddesinde düzenlenen fiillerin tek bir suçun seçimlik hareketlerini mi yoksa ayrı ayrı birer suç tipini mi oluşturduğu hususu da irdelenmelidir.. *Yazıcıoğlu'na* göre birden fazla fiilin; manevi, mali ve bağlantılı olmak üzere FSEK'nin 71/1-1 hükmüyle korunan bu üç hukuki değerden sadece birine yönelmesi halinde seçimlik hareket oldukları kabul edilecek; ancak, suçun konusu aynı olsa dahi birden fazla hukuki değeri ihlal etmeleri halinde, farklı gruptaki hakkı zedeleyen ikinci ya da üçüncü suçun meydana geleceği kabul edilecektir.⁴⁹ Ancak *Hafizoğulları'na* göre ise bir fikir ve sanat eserini bir kimse hem çoğaltır, hem de kendi çoğalttığı bu nüshaları satarsa ya da satışa sunarsa bir değil iki suç işlemiş olur ve dolayısıyla fiiller ayrı ayrı cezalandırılır ve cezalar içtima ettirilir.⁵⁰ Burada ikinci görüşün daha isabetli olduğunu belirtmek gerekir. Kanaatimizce bu görüş farklılığının sebebi, kanun koyucunun yan ceza kanunlarındaki düzenlemeleri özensiz bir biçimde ele almasından ileri gelmektedir. Gerçekten de yan ceza kanunlarının kanun koyucu tarafından kanun yapma tekniğine, hukuk kurallarının bir bütünlük arz etmesi, temel kanunlar ile çelişkiler içermemesi temelinde hukuki güvenliğe ve bununla bağlantılı olarak hukuk devleti ilkesine aykırı bir biçimde gerçekleştirildiğini ifade etmek mümkündür.⁵¹ Bu nedenle, FSEK'nin 71. maddesinin bu açıdan sorunlu ve karmaşık bir düzenleme olduğunu vurgulamak gerekmektedir.

Suçun hareket unsuru bakımından son olarak belirtmek gerekir ki, suçun oluşması bakımından fiilin, eserin tamamı ya da bir kısmına karşı işlenmesi

---

⁴⁷ Özderiyol, **a.g.e.**, s. 101

⁴⁸ Bayındır, **a.g.m.** s. 326

⁴⁹ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 317-318, 359-360

⁵⁰ Hafizoğulları, **a.g.e.**, s. 10

⁵¹ Selman Dursun, "**Türk Ceza Hukuku Reformunun Ekonomi Ceza Hukukuna Etkileri**", Dünya ve Türkiye'de Ceza Hukuku Reformları Kongresi, Cilt: II, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013, s. 2242

bir özellik arz etmemektedir, zira FSEK'nin 13/2. maddesi uyarınca eser sahibine tanınan hak ve yetkiler eserin bütünü ve parçalarını da kapsamaktadır.

Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suç icrai ve seçimlik hareketli⁵² bir suç niteliği taşımaktadır.⁵³ Bunun yanı sıra hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu, sırf hareket suçu niteliğindedir. Diğer bir deyişle neticesi harekete bitişik bir suç niteliğindedir. Gerçekten de bu suçun oluşabilmesi için ayrıca bir neticenin ortaya çıkması gerekmemektedir. Ayrıca hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi halinde bu suç gerçekleşmiş olacağından hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu, soyut tehlike suçu niteliğindedir. Nitekim soyut tehlike suçlarında suçun kanuni tanımında belirtilen eylemin işlenmesi yeterli kabul edilmekte ve ayrıca suçun konusu üzerinde bir tehlikenin meydana gelip gelmediği irdelenmemektedir.⁵⁴

3. SUÇUN FAİLİ

Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş olan suçlar kural olarak herkes tarafından işlenebilmektedir. Buna karşın, bazı suçlar ise sadece belli kişiler tarafından işlenebilmekte ve bu suçlar özgü suç niteliğini taşımaktadır. Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunun faili, "bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapıyı hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın ... her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma ileten, yayımlayan" kimsedir. Buna göre, bu suçun faili yaşayan herkes olabilecektir.⁵⁵ Bu suç bakımından sorumluluk; Türk Ceza Kanunu'nun 37 ile 41. maddeleri arasında düzenlenen faillik, azmettirme ve yardım etme hükümlerine göre belirlenecektir.⁵⁶ İncelenmekte olan suç, herkes tarafından işlenebildiğinden özgü suç niteliği taşımamaktadır.

⁵² İcrai suçlar, kanunun yasakladığı bir eylemin işlenmesi yoluyla gerçekleştirilen suçlar olarak ifade edilmektedir. Seçimlik hareketli suçlarda ise suçun kanuni tanımında birden çok hareket öngörülmüş olmakla birlikte suçun oluşması bakımından bu hareketlerden birinin yapılması yeterli olmaktadır. Hareketin türleri bakımından yapılan ayrımlara ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz. İçel, **a.g.e.** s. 268 vd.

⁵³ Yazıcıoğlu, **a.g.e.** s. 211-212

⁵⁴ Gerçekleştirilen eylemin suçun konusu üzerinde bir zarar meydana getirmesinin söz konusu olduğu hallede tehlike suçları gündeme gelmektedir. (Bkz. İzzet Özgenç, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, 2015, s. 212)

⁵⁵ Yazıcıoğlu, **a.g.e.** s. 201

⁵⁶ Abdullah Çelik, **Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Çoğaltma ve Yayma Haklarının İhlali – İhlalin Sonuçları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011, s. 287

4. SUÇUN MAĞDURU

Suçun mağduru, suç konusunun ait olduğu kişidir.⁵⁷ Suçun konusuna zarar verilmesi veya bunun zarar tehlikesine maruz bırakılması yoluyla, suçla korunan hukuki değer de ihlal edilmiş olmaktadır.⁵⁸ Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71. maddesinde düzenlenen suçların mağduru, fikir ve sanat eseri üzerinde mali ve manevi haklara sahip olan kişilerdir.⁵⁹

Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunda mağdurun belirlenebilmesi için FSEK'de yer alan eser sahipliği hakkındaki düzenlemeleri incelemek gerekmektedir. Bu suçun mağduru öncelikle eser sahibidir. FSEK'nin 8/1. maddesi uyarınca eser sahibi onu meydana getiren kişidir. FSEK'nin 8/2. maddesi uyarınca ise eser olarak kabul edilen bir işlenmenin ve derlemenin sahibi, asıl eser sahibinin hakları saklı kalmak şartıyla onu işleyendir. Bunun yanında FSEK'nin 8/3. maddesine göre, sinema eserlerinde yönetmen, özgün müzik bestecisi, senaryo yazarı ve diyalog yazarı, eserin birlikte sahibidirler. Canlandırma tekniğiyle yapılmış sinema eserlerinde, animatör de eserin birlikte sahipleri arasındadır. FSEK'nin 9. maddesi uyarınca da birden fazla kimsenin birlikte vücuda getirdikleri eserin kısımlara ayrılması mümkünse, bunlardan her biri vücuda getirdiği kısmın sahibi sayılır. Bunun yanı sıra FSEK'nin 10. maddesine göre birden fazla kimsenin iştirakiyle oluşturulan eser bir bütünlük teşkil ediyorsa, eserin sahibi, onu oluşturanların birliğidir.

O halde, yukarıda sayılan ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu bağlamında eser sahibi olarak kabul edilen kimseler bu suç bakımından mağdur sıfatını alabileceklerdir. Eser sahibinin yanı sıra hak sahiplerinin de bu suçun mağduru olabilip olamayacağı konusunda *Yazıcıoğlu*, hak sahibinin mağdur sıfatını değil, ancak suçtan zarar gören sıfatını kazanabileceğini ileri sürmektedir.⁶⁰ Bu görüşün, suçun, eserin umuma iletilmesi olarak değil, hak sahibinin eseri kamuya sunma hakkına tecavüz edilmesi yönünden ele alınması sonucunda ortaya çıktığı kanaatindeyiz. Bu noktada, suçun kanuni tanımında açıkça ifade edildiği üzere eser üzerinde hak sahibi olan kişilerin suçun mağduru olarak kabul edileceği açıktır.

⁵⁷ İzzet Özgenç, **Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler)**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005, s.335

⁵⁸ Kayıhan İçel / Füsun Sokullu-Akıncı / İzzet Özgenç / Adem Sözüer / F. Selami Mahmutoğlu / Yener Ünver, **Suç Teorisi**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994, s. 87 vd.

⁵⁹ Turan, **a.g.e.**, s. 187

⁶⁰ Bkz. *Yazıcıoğlu*, **a.g.e.**, s. 202;.

B. SUÇUN MANEVİ UNSURLARI

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71. maddesinde düzenlenen suçlar ancak kasten işlenebilen suçlardandır. Türk Ceza Kanunu'nda taksirle sorumluluk hali istisnadır ve Kanun'da özel olarak düzenlenmesi gerekir. Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu bakımından bu yönde bir düzenleme bulunmadığından bu suçun sadece kasten işlenebileceği kabul edilmelidir. O halde fail, taksirle sorumluluğun koşullarından olan dikkatsizlik veya özen yükümlülüğüne aykırılık göstererek bu fiili işlediği takdirde bu suç oluşmayacaktır.

Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçunun her ne kadar teorik olarak olası kast ile işlenmesi mümkünse de suçun, pratikte ancak doğrudan kast ile işlenebileceğini ifade etmek gerekmektedir. Gerçekten de suçun olası kastla işlenebilmesi failin, eserin umuma iletilmesi yönünden yazılı iznin bulunmadığını öngörmesi ancak kabullenmesi gibi gerçekleşmesi güç olan bir durumun ortaya çıkması ile mümkün olabilecektir. O halde fail, suçun kanuni tanımında yer alan unsurları bilecek ve isteyecektir. Buna göre fail, eser sahibinin ya da hak sahibinin yazılı herhangi bir iznin bulunmadığını, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçla umuma iletimde bulunduğunu ya da eseri yayımladığını bilecek ve isteyecektir.

Suçun manevi unsurları bölümünde Türk Ceza Kanunu'nun 30/1. maddesinde⁶¹ düzenlenen kastı kaldıran hata halini de incelemek gerekmektedir. Buna göre, bir fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmayacaktır. O halde fail, eser sahibinin yazılı izni bulunduğu hususunda yanılıyor ve bir biçimde failin bu konudaki hatası esaslı ise gerçekleştirmiş olduğu hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçundan sorumlu olmayacaktır.

C. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

Hukuka aykırılık, işlenen fiilin sadece ceza hukuku ile değil tüm hukuk düzeni ile çatışma halinde bulunması demektir.⁶² Bir fiilin kanunda

⁶¹ Anılan hüküm şu şekildedir: "Fiilin icrası sırasında suçun Kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.

⁶² Köksal Bayraktar, "Ceza Kanunundaki Hukuka Uygunluk Nedenleri", Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler, İstanbul, 1998, s. 67 vd.

düzenlenmiş olan suç tanımlarından birine uygun olması onun mutlaka hukuka aykırı olduğu sonucunu doğurmaz. Nitekim Türk Ceza Kanunu'nda hukuka uygunluk nedenleri düzenlenmiştir. Bunlar sırasıyla kanunun hükmünü yerine getirme, yetkili merciin emrini ifa, meşru savunma, hakkın kullanılması ve ilgilinin rızasıdır.

Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suç bakımından önem taşımakta olan hukuka uygunluk nedeni ise ilgilinin rızasıdır. Kanun'daki suç tanımında da “(...) hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın (...)” ifadesi kullanılmaktadır. Suçun maddi unsurlarına ilişkin bölümde hak sahibinin yazılı izninin hukuki niteliğine ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur.⁶³ Buna göre, her ne kadar doktrinde hak sahibinin yazılı izni bir hukuka uygunluk nedeni olarak kabul edilmekte⁶⁴ ise de; kanaatimizce, buradaki yazılı izin, bir hukuka uygunluk nedeni değil, suç tipinin oluşmasını engelleyen bir nedendir ve bu gerekçe ile de hukuka aykırılık unsuru içinde değil, suçun maddi unsurlarında ele alınmalıdır.⁶⁵

Yine kanunun hükmünün yerine getirildiği durumlarda da failin eylemi hukuka uygun kabul edilecektir. Bu durumda Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca, eserle ilgili mali hakların korunmasını sınırlayan ve eser sahibi ölümü ile başlayan yetmiş yıllık sürenin dolması halinde artık suç hukuka uygun hale gelebilecektir. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 32, 33, 34 ve 35. maddelerinde düzenlenen; genel menfaat düşüncesiyle, eğitim öğretim amaçlı fiiller, eğitim ve öğretim amaçlı olarak seçme ve toplama eserlerin meydana getirilmesi ve eser sahibinin ismi belirtilmek suretiyle gerçekleştirilen fiiller, niteliği bağdaştığı durumlarda bu suç açısından bir hukuka uygunluk sebebi oluşturabilecektir.⁶⁶

D. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

1. TEŞEBBÜS

Fail, işlemeyi kastettiği suçun icra hareketlerini bitirince istediği netice de meydana gelir. Meydana gelen neticenin gerçekleşmesiyle suç tamamlanmış olur. Ancak, failin neticeye yönelmiş olan iradesi her defasında

---

⁶³ Bkz. s. 10

⁶⁴ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 210; Özderoğlu, **a.g.e.**, s. 101; Turan, **a.g.e.**, s. 199

⁶⁵ Karş. Turan, **a.g.e.**, s. 200

⁶⁶ Bayındır, **a.g.m.** s. 327

başarıya ulaşamamaktadır. Failin istediği neticenin gerçekleşmemesi durumunda teşebbüs⁶⁷ söz konusu olur.

İncelenmekte olan hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın eseri her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletmek suçu, sırf hareket suçu niteliğinde olduğundan, hareketin kısımlara ayrılmadığı durumlarda, teşebbüse elverişli değildir. Bu suça teşebbüsün mümkün olabilmesi ancak suçun icra hareketlerinin kısımlara bölünebilmesi halinde mümkün olacaktır. Buna göre umuma iletmek veya yayımlamak fiillerini oluşturan hareketler kısımlara bölünebiliyorsa ve fail, işlemeyi kastettiği bu suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlamadığı takdirde teşebbüs hali söz konusu olacaktır.

Türk Ceza Kanunu'nun 35/1. maddesi uyarınca, bir eserin her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletilmesi ya da yayımlanması fiilleri bakımından hangi aşamaya kadar gerçekleştirilen fiillerin hazırlık hareketi veya doğrudan doğruya icra hareketi olduğu hususunda ikili bir ayrıma gitmek gerekmektedir. *Yazıcıoğlu'na* göre yayımlamak fiili aslından çoğaltılmış nüshaların satışa çıkarılması veya dağıtılması ya da ticari bir işleme konu edilmesi olduğuna göre, çoğaltma işlemi suçun icra hareketi değil, hazırlık hareketi niteliğindedir ve cezalandırılmamalıdır. Bu sebeple eserin çoğaltılması başlı başına hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletimi ya da yayımlanması suçuna teşebbüs sayılmaz.⁶⁸ Bu noktada Yazıcıoğlu'nun görüşüne çoğaltma eyleminin yayımlama suçu bakımından hazırlık hareketi niteliğinde olması yönüyle katılmaktayız. Ancak şu hususu belirtmek gerekir ki, bir suçun işlenmesine yönelik hazırlık hareketleri cezalandırılabilir hareketlerden değildir, meğerki bu hareketler bizatihi cezalandırılabilir nitelikte ve müstakil bir suç niteliğinde olsun.⁶⁹ O halde bir eseri hukuka aykırı olarak umuma yayımlamak fiilini gerçekleştirebilmek amacıyla eserin çoğaltılması hali FSEK'nin 71. maddesinde müstakil bir fiil olarak düzenlenmiş bulunduğundan bu durumda bu fiil de cezalandırılacaktır.

⁶⁷ Dönmezer / Erman, **a.g.e.**, s. 413 vd., Adem Sözüer, **Suçta Teşebbüs** (Doktora Tezi), Kazancı Yayıncılık, İstanbul, 1994, s. 45 vd.

⁶⁸ Yazara göre yayımlama fiilin teşebbüs aşamasında kalması ancak çoğaltılmış nüshalar satışa sunulacakken veya dağıtılacakken ya da ticari bir işleme konu edilecekken yakalanacak (yahut başkaca bir nedenle fiil tamamlanamayacak) olursa mümkün olabilecektir. (Bkz. Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 212)

⁶⁹ Bkz. Özgenç, **Gazi Şerhi**, s. 466

Son olarak, eserin işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletilmesi fiilinde suçun konusunu oluşturan ürünlerin elde edilmesi de hazırlık çalışması niteliğinde kabul edilmelidir. Bu nedenle, suçun işlenmesi amacıyla fikir ve sanat eserlerinin henüz elde edilmesi aşamasında suça teşebbüs edildiğinden söz edilemeyecektir.

2. İŞTİRAK

Türk Ceza Kanunu'nda iştirak şekilleri faillik ve şeriklik olarak ikiye ayrılmaktadır. Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu bakımından iştirak bahsi bir özellik göstermemektedir. Bu suç tipinde iştirak bahsinde Türk Ceza Kanunu'nun genel hükümlerine başvurulacaktır. Türk Ceza Kanunu'nun 37. maddesinde faillik, 38. maddesinde azmettirme, 39. maddesinde azmettirme ve 40 maddesinde de bağlılık kuralı düzenlenmiş olup somut olayın özelliklerine göre bu hükümlere uygulanacaktır. Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu, tek faille işlenebilecek bir suç olmakla birlikte müşterek olarak da fiil işlenebilecektir.

3. İÇTİMA

Suçların içtimaı bakımından temel kural “kaç tane fiil varsa o kadar suç, kaç tane suç varsa o kadar ceza vardır” şeklinde ifade edilmektedir.⁷⁰ Ancak Türk Ceza Kanunu'nda bu kuralın istisnaları bulunmaktadır. Bunlar TCK'nin 42. maddesinde düzenlenen bileşik suç, 43/1,3 hükmünde düzenlenen zincirleme suç, 43/2,3 hükmünde düzenlenen aynı neviden fikri içtima ve 44. maddesinde düzenlenen farklı neviden fikri içtimadır. Fikri içtima, failin tek bir fiille farklı suçları veya aynı suçu birden fazla kere işlemesi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda işlenen suçların farklı olması halinde farklı neviden fikri içtima, aynı olması halinde ise aynı neviden fikri içtima söz konusu olacaktır.⁷¹

Esas olarak suçun hareket unsurunda değerlendirilmekle birlikte hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu bakımından içtima bahsinde Kanun'un 71. maddesinde düzenlenen fiillerin tek bir suçun seçimlik hareketlerini mi yoksa ayrı ayrı birer suç tipini mi oluşturduğu hususu önem taşıyabilecektir. Suçu hareket unsuruna ilişkin açıklamalarımızda belirtildiği üzere bir fikir ve sanat eserini bir kimse hem çoğaltır, hem de kendi

⁷⁰ Bkz. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Genel Gereğesi, TBMM Dönem: 22, Yasama Yılı: 2 Sıra Sayısı: 664, s. 229

⁷¹ Bkz. Koca / Üzülmez, **a.g.e.** s. 491

çoğalttığı bu nüshaları satarsa ya da satışa sunarsa bir değil iki suç işlemiş olur ve dolayısıyla fiiller ayrı ayrı cezalandırılır ve cezalar içtima ettirilir.⁷²

Bunun yanında, bir eser sahibinin birden fazla eserinin aynı suç işleme kararının icrası kapsamında umuma iletilmesi halinde zincirleme suç söz konusu olabilecektir.⁷³ Eserin sahibinin birden fazla olması halinde ise zincirleme suç hükümleri uygulanamayacaktır. Bu halde, failin TCK'nin 43. maddesinde düzenlenen değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla kez işlenmesi gibi bir durum söz konusu değildir.

Son olarak belirtmek gerekir ki suç, bir başka suçun unsuru ya da ağırlatıcı sebebi olmadığından bileşik suç hükümleri uygulanmayacaktır; ancak, hak sahibinin birden fazla eserine karşı suçun işlenmesi durumunda zincirleme suç hükümleri uygulanabilecektir.

E. KUSURLULUK

Kusur, gerçekleştirdiği haksızlıkla ilgili olarak faildeki iradenin oluşum şartlarının tespiti ve bu tespite dayanarak gerçekleştirdiği haksızlık dolayısıyla failin şahsen kınanması gerekip gerekmediği hususundaki yargıyı ifade etmektedir.⁷⁴ Kusurluluğu etkileyen⁷⁵ haller, Türk Ceza Kanunu'nda hukuka aykırı fakat bağlayıcı bir emrin yerine getirilmesi, zorunluluk hali, meşru savunmada sınırın heyecan, korku ve telaş nedeniyle aşılması, cebir ve tehdit dolayısıyla kişinin irade yeteneğinin etkilenmesi, haksız tahrik, kusurluluğu etkileyen hata halleri⁷⁶, yaş küçüklüğü, sağır ve dilsizlik, akıl hastalığı ve geçici nedenler, alkol ve uyuşturucu madde etkisi altında olma olarak sayılmıştır. Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu bakımından kusurluluk bahsi bir özellik arz etmemektedir ve somut olaya göre Türk Ceza Kanunu'nun genel hükümleri uygulanacaktır.

---

⁷² Hafizoğulları, **a.g.e.**, s. 10

⁷³ Yazıcıoğlu, **a.g.e.** s. 216; Bayındır, **a.g.m.** s. 329

⁷⁴ Özgenç, **Gazi Şerhi**, s. 252-253

⁷⁵ Kusurluluğu kaldıran veya azaltan haller olarak ifade etmek mümkündür.

⁷⁶ Türk Ceza Kanunu'nun 30/1. maddesinde düzenlenen suçun maddi unsurlarında hata halinin kastı kaldıracağı düzenlendiğin bu husus suçun manevi unsurlarından birini teşkil etmektedir. Bu nedenle, hata halleri bakımından kastı kaldıran ve kusurluluğu etkileyen hata halleri şeklinde bir ayrıma gidilmiştir.

F. YAPTIRIM

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71/1-1 hükmü şu şekildedir:

“Bu Kanunda koruma altına alınan fikir ve sanat eserleriyle ilgili manevi, mali veya bağlantılı hakları ihlal ederek:

Bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapımı hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın işleyen, temsil eden, çoğaltan, değiştiren, dağıtan, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma ileten, yayımlayan ya da hukuka aykırı olarak işlenen veya çoğaltılan eserleri satışa arz eden, satan, kiralamak veya ödünç vermek suretiyle ya da sair şekilde yayan, ticari amaçla satın alan, ithal veya ihraç eden, kişisel kullanım amacı dışında elinde bulunduran ya da depolayan kişi hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.”

Görüldüğü üzere hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu için Kanun'da öngörülen ceza bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasıdır. Hâkimin takdir yetkisinin burada çok geniş tutulduğu görülmektedir. Hâkim burada Türk Ceza Kanunu'nun “Cezanın Belirlenmesi” başlıklı 61. maddesini uygulayarak sanığın cezasını bir yıl ile beş yıl arasında tayin edebilecektir.

Ayrıca yasal düzenlemede önem taşıyan diğer bir husus da “veya” ibaresi kullanılarak hangi yaptırımın öngörüleceğinin hâkimin takdirine bırakılmış olmasıdır. Buna göre, hâkim somut olayın koşullarına göre Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesi uyarınca adli para cezasına da hükmedebilecektir.

Son olarak, FSEK'nin 75. maddesi uyarınca Kanun'un 71. maddesinde düzenlenen suçların şikâyete tabi olduklarını ve bu nedenle bu suçların soruşturulmasının ve kovuşturulmasının şikâyet koşulunun gerçekleşmesine bağlı olduğunu belirtmek gerekmektedir.

SONUÇ

Ekonomi ceza hukukuna ilişkin düzenlemelerin önemli bir kısmının yan ceza kanunlarında düzenlenmesi Türk ceza hukukunun genel bir sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, hak sahibinin yazılı izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçu da bünyesinde pek çok problemler barındırmaktadır. Belirttiğimiz bu sorunlar bakımından çalışmamızda bazı sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Öncelikle, hak sahibinin izni olmaksızın eserin umuma iletilmesi suçuyla korunan hukuki değer bakımından, suçu, hak sahibinin eseri kamuya sunma hakkına tecavüz olarak ele aldığımızda FSEK’de düzenlenen ve eser sahibinin manevi haklarından olan eseri umuma arz yetkisinin ihlal edileceğini ve bu suç ile henüz aleniyet kazanmamış eserler bakımından bu hakkın korunduğu sonucuna ulaşmak gerektiği ileri sürülebilecektir. Ayrıca suçun işlenmesi halinde eser sahibinin mali haklarından olan işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla iletim hakkının ihlali de gündeme geleceğinden bu suçla birlikte aynı zamanda eser sahibinin malvarlığı hakkının korunduğu söylenebilecektir.

Suçun hareket unsuru bakımından, hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın eseri umuma iletmek veya yayımlamak olarak düzenlenen suç bakımından hak sahibi kişilerin yazılı izni, kanaatimizce, bir hukuka uygunluk nedeni değil, suçun oluşmasını engelleyen bir nedendir ve bu nedenle de suçun maddi unsurlarında ele alınmalıdır.

Ayrıca FSEK’nin 71. maddesinde sayılmış olan fiillerin tek bir suçun seçimsiz hareketlerini mi yoksa bu fiillerin her birinin ayrı birer suç tipini mi oluşturduğu hususu da tartışılması gereken bir husus olarak göze çarpmaktadır. Kanaatimizce, bu düzenlemede yer alan her birden fazla fiil işlendiğinde birden fazla suçun işlendiğini kabul etmektedir.

Son olarak belirtmek gerekir ki, sürekli olarak gelişen ve değişen dünya düzeni karşısında ve bunun bir sonucu olarak, fikir ve sanat eserleri hukukuna ilişkin düzenlemelerde yeniliklere ve değişikliklere gidilirken ceza hukukunun temel prensiplerine ve kanun yapma tekniğine uyulması gerekliliği dikkat edilmesi gereken bir husus olarak değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Albayrak**, Mustafa, Fikir ve Sanat Eserleri ile Sınaî Mülkiyet Hakları Aleyhine İşlenen Suçlar, Adil Yayınevi, Ankara, 2004
- Atamer**, Yeşim (derleyen), İnternet ve Hukuk, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004
- Bayındır**, Sinan, “Eser Sahibinin İzni Olmaksızın Eseri Umuma İletim Suçu”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 113, Ankara, 2014
- Bayraktar**, Köksal, “Ceza Kanunundaki Hukuka Uygunluk Nedenleri”, Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler, İstanbul, 1998

- Çelik**, Abdullah, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Çoğaltma ve Yayma Haklarının İhlali – İhlalin Sonuçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011
- Dönmezer**, Sulhi, Ceza Hukuku Hususi Kısım, Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhine Cürümler, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1963
- Dönmezer**, Sulhi / **Erman**, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, Cilt: I-II, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994
- Dursun**, Selman, “Türk Ceza Hukuku Reformunun Ekonomi Ceza Hukukuna Etkileri”, Dünyada ve Türkiye’de Ceza Hukuku Reformları Kongresi, Cilt: II, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013
- Erel**, Şafak N., Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009
- Hafizoğulları**, Zeki, “Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 48, S: 1-4, Ankara, 2000
- İçel**, Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2016
- İçel**, Kayıhan / **Sokullu-Akıncı**, Füsün / **Özgenç**, İzzet / **Sözüer**, Adem / **Mahmutoğlu**, F. Selami / **Ünver**, Yener, Suç Teorisi, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1999
- Kendigelen**, Abuzer / **Bozbel**, Savaş, “Telif Hakları Açısından İnternette Veri Paylaşımı (Peer-to-Peer File Sharing)”, İnternet ve Hukuk, Derleyen: **Atamer**, M. Yeşim, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004
- Koca**, Mahmut / **Üzülmez**, İbrahim, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010
- Olgaç**, Senai, Fikir Hakları ve Yayın Sözleşmeleri, Olgaç Matbaası, Ankara, 1979
- Özderyol**, Teknail, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Suçlar, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006
- Özgenç**, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005
- Özgenç**, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2015
- Sözüer**, Adem, Suça Teşebbüs (Doktora Tezi), Kazancı Yayıncılık, İstanbul, 1994
- Tekinalp**, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012

Turan, H. Selcen, Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012

Yazıcıoğlu, R. Yılmaz, Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009

Yenidünya, A. Caner, “5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:X, S: 3-4, 2006

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR

www.kazanci.com (Son Erişim Tarihi: 29.05.2015)

www.mesam.org.tr (Son Erişim Tarihi: 29.05.2015)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.56c1dd48769ab4.84914370 (Son Erişim Tarihi: 29.05.2015)